

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Κείμενο

Η ελληνική γλώσσα κατέχει μια σημαντική θέση στον παγκόσμιο γλωσσικό χάρτη. Μαζί με την κινεζική είναι η μακρότερη σε ιστορία γλώσσα στον κόσμο. **Επιπλέον**, διαθέτει ένα τεράστιο γλωσσικό κοίτασμα που έχει τροφοδοτήσει όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες. Όλες οι λέξεις στις ευρωπαϊκές γλώσσες που αναφέρονται σε έννοιες πολιτισμού, πολιτικής, δικαίου και επιστήμης έχουν ελληνική καταγωγή. Η παγκόσμια γλώσσα του πολιτισμού δεν θα επιτρέψει ποτέ το σβήσιμο της ελληνικής γλώσσας.

Εντούτοις, σήμερα τα ελληνόπουλα δεν μπορούν να εκφραστούν σε έναν λόγο διάρκειας τριών λεπτών σε **άψογα** ελληνικά. Παρατηρώ ότι τα σύγχρονα παιδιά αδυνατούν να εκφράσουν μια ολοκληρωμένη σκέψη σε μια σωστά συγκροτημένη πρόταση. Και γι' αυτό είναι απαραίτητο το ελληνικό σχολείο να ρίξει το βάρος του στη σωστή διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας. Σε μια παλαιότερη εποχή που τα σχολεία υπολειπούν λόγω συνθηκών Κατοχής και Εμφυλίου πολέμου μπορούσαμε να μαθαίνουμε σωστότερα ελληνικά.

Και οι εφημερίδες έχουν την ευθύνη τους για τη γλωσσική υποβάθμιση. Κατεβάζουν το γλωσσικό τους επίπεδο για να γίνονται κατανοητές από τους νέους αναγνώστες. Η εφημερίδα είναι ο πιο σημαντικός γλωσσικός δάσκαλος στην οικογένεια. Τα παλιά χρόνια την καλή γλώσσα την δίδασκαν το σχολείο και η εφημερίδα. Από τα κύρια άρθρα του Γ. Βλάχου, του ιδρυτή της *Καθημερινής* και του Αιμ. Χουρμούζη, του διευθυντή της *Καθημερινής* μαθαίναμε τα σωστά ελληνικά και τον σωστό τρόπο στοχασμού στα ελληνικά. **Σήμερα**, από τα έντυπα «light» διαμορφώνεται μια γλώσσα «light» χαμηλού επιπέδου επικοινωνίας. Σήμερα η εφημερίδα απευθύνεται στον αναγνώστη προσφέροντας περιοδικά, πετσέτες και DVDs, για να αυξήσει την κυκλοφορία της. Και τα ελληνικά της τηλεόρασης **αρμόζουν** σε γηπεδική συγκέντρωση αλαλαζόντων φιλάθλων. Ο τύπος βρίσκεται σε γλωσσικό **κατάντημα**.

Πρέπει όλοι οι υπεύθυνοι στην Ελλάδα, πολιτικοί, πανεπιστήμια, ακαδημία, και λογοτεχνικά σωματεία να καταλάβουν ότι τα ελληνικά έχουν μέλλον και όχι μόνον παρελθόν. Σήμερα τα αρχαία και μεσαιωνικά ελληνικά δεν τα ζητούν μόνον η Ευρώπη αλλά τα ζητούν η Κίνα και η Ιαπωνία και ενδεχομένως στο μέλλον και η Ινδία. Πρέπει να δημιουργήσουμε πνευματικούς διαύλους για να διαδώσουμε τη γλώσσα μας στις χώρες αυτές, για να αποκτήσει λάμψη.

Στη σημερινή Ελλάδα κινδυνεύεις να θεωρηθείς αμαθής, όταν χρησιμοποιείς σωστά τα ελληνικά. Δίχως, όμως, τη γνώση της αρχαίας, μεσαιωνικής και καθαρεύουσας δεν μπορεί να προχωρήσει και η νεοελληνική γλώσσα. Η αρχαία, μεσαιωνική και καθαρεύουσα γλώσσα αποτελούν τις ρίζες, τον κορμό και τα κλαδιά του δέντρου, ενώ η νεοελληνική δημοτική τα φύλλα του. Όλοι στην Ελλάδα πρέπει να προβληματιστούμε και να δράσουμε άμεσα σχετικά με τα προβλήματα του τεραστίου κεφαλαίου που λέγεται ελληνική γλώσσα.

Τι χρειάζεται η ελληνική γλώσσα για να πορευτεί προς την αιωνιότητα; Αγάπη. Όταν λες «αγαπώ τη γλώσσα μου», σημαίνει ότι την αγαπάς τη γλώσσα σε όλη την έκτασή της. **Συνεπώς**, δεν χρησιμοποιείς μόνο ένα μέρος της, αυτό που μπορεί να σε **εξυπηρετήσει**. Φτάνουμε στο σημείο να μαθαίνουμε την

ελληνική ως γλώσσα χρήσης, κάτι που επεκτείνεται και στην εκμάθηση των ξένων γλωσσών. Ακόμα και παιδιά με πτυχία στα γαλλικά και στα αγγλικά, όταν τους ζητώ τη **συνδρομή** τους για να μου ερμηνεύσουν ορισμένα πράγματα, σηκώνουν τα χέρια και μου λένε ότι «*αυτά είναι εκτός της διδακτέας ύλης*». Μπορεί να είναι εκτός διδακτέας ύλης ο Προυστ και ο Ουγκό; **Με άλλα λόγια**, βάζουν όρια στη γλώσσα και αυτά τα όρια καθορίζουν και τα όρια του κόσμου. Γιατί, όπως έχει πει και ο μεγάλος φιλόσοφος Βιντγκεστάιν, «*τα όρια του κόσμου σου είναι τα όρια της γλώσσας σου*». Εγώ πιστεύω ότι η ελληνική είναι μία παγκόσμια γλώσσα και, όταν τη σπουδάζουμε στην παγκοσμιότητά της, τότε μπορούμε να είμαστε ένας παγκόσμιος λαός. (...)

(Απόσπασμα από συνέντευξη του φιλόλογου Σαράντου Καργάκου στην εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 25.9.2006).

- **Βοηθητικά στοιχεία:** ο Μαρσέλ Προυστ και ο Βίκτωρ Ουγκό είναι κλασικοί Γάλλοι συγγραφείς.

Παρατηρήσεις

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του αποσπάσματος σε 80–100 λέξεις, χωρίς δικά σας σχόλια.

(μονάδες 25)

B.1. Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 80–100 λέξεων την άποψη: *Όταν λες «αγαπώ τη γλώσσα μου», σημαίνει ότι την αγαπάς τη γλώσσα σε όλη την έκτασή της. Συνεπώς, δεν χρησιμοποιείς μόνο ένα μέρος της, αυτό που μπορεί να σε εξυπηρετήσει.*

(μονάδες 12)

B.2.α. Να παρουσιάσετε τη δομή της 3ης παραγράφου (*Και οι εφημερίδες έχουν την ευθύνη τους ... σε γλωσσικό κατάντημα*). Επίσης, να γράψετε τους τρόπους ανάπτυξης αυτής.

(μονάδες 8)

B.2.β. *επιπλέον* (1^η παραγρ.), *εντούτοις* (2^η παραγρ.), *σήμερα* (3^η παραγρ.), *συνεπώς*, *Με άλλα λόγια* (6^η παραγρ.): ποια νοηματική σχέση εκφράζει καθεμιά από αυτές τις εκφράσεις;

(μονάδες 5)

Β.3. Να γράψετε τα συνώνυμα των ακόλουθων λέξεων, χωρίς να αλλάζει το νόημα του κειμένου: *άψογα* (2^η παραγρ.), *αρμόζουν*, *κατάντημα* (3^η παραγρ.), *εξυπηρετήσει*, *συνδρομή* (6^η παραγρ.).

(μονάδες 10)

Γ. Στο κείμενο που διαβάσατε ο συντάκτης επισημαίνει την αδυναμία των εφήβων να χρησιμοποιήσουν με σωστό τρόπο την ελληνική γλώσσα. Επίσης, σε αρκετές περιπτώσεις οι έφηβοι χρησιμοποιούν εκφράσεις αργκό κατά τη γραπτή και την προφορική τους επικοινωνία. Σε κείμενό σας, που θα φιλοξενηθεί στο ηλεκτρονικό ημερολόγιο του σχολείου σας (blog), αναφέρετε λόγους για τους οποίους οι νέοι επινοούν τους δικούς τους τρόπους γλωσσικής επικοινωνίας. Επίσης, αναφερθείτε στους τρόπους με τους οποίους θα ήταν δυνατόν να ενισχυθεί η γλωσσική παιδεία των νέων (400-500).

(μονάδες 40)